

CÁC HÌNH THỨC GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO HỌC SINH Ở MỘT SỐ TRƯỜNG TIỂU HỌC TẠI PHƯỜNG HOA LƯ, TỈNH NINH BÌNH

NGUYỄN THỊ THỊNH
PHẠM THỊ TRÚC
TRẦN THỊ TÂN
NGUYỄN THỊ MINH NGỌC
Trường Đại học Hoa Lư

Nhận bài ngày 30/9/2025. Sửa chữa xong 09/11/2025. Duyệt đăng 12/11/2025.

Abstract

This article presents the findings of a survey examining the current forms of life skills education implemented in selected primary schools in Hoa Lu Ward, Ninh Binh Province. Employing such methods as questionnaires, in-depth interviews, observation, document analysis, and statistical techniques, the study identifies both strengths and limitations in how life skills education is organized and delivered. Based on these insights, the article proposes several measures aimed at improving the quality and effectiveness of life skills education for primary school students in the local context.

Keywords: Educational forms, Hoa Lu ward, life skills, life skills education, primary school students.

1. Đặt vấn đề

Trong xã hội hiện đại, sự thay đổi về mọi mặt kinh tế, văn hóa, xã hội và lối sống diễn ra với tốc độ nhanh đã làm nảy sinh những vấn đề phức tạp, khó khăn, thách thức đòi hỏi con người phải có kỹ năng sống (KNS). Do vậy, giáo dục KNS cho học sinh (HS) là một nội dung quan trọng nhằm hình thành cho thế hệ trẻ năng lực thích ứng, làm chủ các tình huống trong cuộc sống.

Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đã chỉ ra một trong những hạn chế của giáo dục Việt Nam là “...còn nặng lý thuyết, nhẹ thực hành...; chưa chú trọng đúng mức việc giáo dục đạo đức, lối sống và kỹ năng làm việc”. Nghị quyết khẳng định tư tưởng đổi mới căn bản, toàn diện là: Chuyển từ giáo dục truyền thụ nội dung sang giáo dục phát triển năng lực người học, trong đó việc trang bị những KNS cho HS để giúp các em thích ứng được trong xã hội hiện đại, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong nền kinh tế tri thức định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế [1].

Giáo dục KNS (GDKNS) cần được thực hiện càng sớm càng tốt, đặc biệt ở bậc tiểu học. Việc rèn luyện KNS cho HS góp phần quan trọng trong việc hình thành nhân cách, rèn luyện những hành vi, thói quen, nề nếp tích cực cho các em. Thực hiện chủ trương đổi mới trong giáo dục của Đảng và Chương trình giáo dục phổ thông 2018 của Bộ Giáo dục và Đào tạo, trong những năm qua, các trường tiểu học ở phường Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình đã triển khai hoạt động GDKNS cho HS dưới nhiều hình thức: Thực hiện các giờ dạy KNS độc lập, tích hợp, lồng ghép thông qua các môn học, thông qua các hoạt động ngoài giờ chính khóa,... Song, bên cạnh kết quả đã đạt được cũng có một số hạn chế. Bài viết tập trung tìm hiểu thực trạng các hình thức GDKNS cho HS ở một số trường tiểu học thuộc phường Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình, để xuất một số biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả của hoạt động này cho HS trong bối

Email: ntthinh@hlu.edu.vn

cảnh địa phương.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm cơ bản

Theo Tổ chức Y tế Thế giới WHO: “Kỹ năng sống là năng lực tâm lý xã hội, là khả năng ứng phó một cách có hiệu quả với những yêu cầu và thách thức của cuộc sống hàng ngày” [3, tr. 9-10].

Giáo dục KNS cho HS tiểu học là quá trình tác động có kế hoạch, có định hướng của nhà giáo dục tới HS thông qua việc tổ chức hoạt động nhằm hình thành, rèn luyện hoặc thay đổi hành vi của các em theo hướng tích cực, phù hợp với mục tiêu phát triển toàn diện nhân cách, dựa trên cơ sở giúp các em có tri thức, thái độ và kỹ năng phù hợp đáp ứng được những yêu cầu của cuộc sống hiện tại [6, tr. 25].

Ở trường tiểu học, GDKNS cho HS được thực hiện thông qua các hình thức sau: - GDKNS tích hợp thông qua các hoạt động, các môn học (Bao gồm: Lồng ghép nội dung GDKNS vào trong các hoạt động tập thể, tiết sinh hoạt lớp, tiết chào cờ đầu tuần và tích hợp trong các môn học); - GDKNS theo chương trình dạy học độc lập; - GDKNS thông qua các hoạt động ngoại khóa [4], [5], [6].

Các hình thức GDKNS rất đa dạng, phong phú. Trong quá trình thực hiện đòi hỏi giáo viên (GV) phải lựa chọn và sử dụng các hình thức giáo dục một cách linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với từng điều kiện cụ thể.

2.2. Khách thể và phương pháp nghiên cứu

2.2.1. Khách thể nghiên cứu

Để nghiên cứu thực trạng các hình thức GDKNS cho HS ở một số trường tiểu học tại Phường Hoa Lư, Tỉnh Ninh Bình, chúng tôi đã lựa chọn 02 trường đại diện để nghiên cứu là: 01 trường nằm ở trung tâm Thành phố: Trường Tiểu học Tân Thành; 01 trường nằm ở vùng ven thành phố (vùng ven đô): Trường Tiểu học Ninh Tiến.

Chúng tôi đã tiến hành khảo sát 48 cán bộ quản lý, GV (trong đó có 02 cán bộ quản lý, 02 GV làm công tác đội, 44 GV chủ nhiệm đồng thời cũng chính là những GV dạy KNS ở trường Tiểu học Tân Thành và Trường Tiểu học Ninh Tiến). Thời gian khảo sát trong năm học 2023-2024.

2.2.2. Phương pháp nghiên cứu

Để nghiên cứu thực trạng các hình thức GDKNS cho HS tiểu học, chúng tôi đã sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau: Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi, phương pháp đàm thoại, phương pháp quan sát, phương pháp thống kê toán học, phương pháp nghiên cứu tài liệu.

Để đánh giá mức độ thực hiện các hình thức GDKNS cho HS, trong nghiên cứu này đã chia thành 04 mức tương ứng với số điểm như sau: Rất thường xuyên (4 điểm); thường xuyên (3 điểm); thỉnh thoảng (2 điểm); không bao giờ (1 điểm).

Dựa trên thang đo của bảng hỏi, chúng tôi chia thang đánh giá trong nghiên cứu thành 05 mức sau: Từ 1 điểm đến dưới 1.6 điểm: Mức độ rất thấp, rất ít thực hiện; Từ 1.6 điểm đến dưới 2.2 điểm: Mức độ thấp, ít thực hiện; Từ 2.2 điểm đến dưới 2.8 điểm: Thực hiện ở mức độ trung bình; Từ 2.8 điểm đến dưới 3.4 điểm: Thực hiện ở mức độ khá cao, khá thường xuyên; Từ 3.4 điểm đến 4.0 điểm: Thực hiện ở mức độ rất cao, rất thường xuyên.

2.3. Kết quả nghiên cứu

2.3.1. Hình thức giáo dục giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học ở một số trường tiểu học tại phường Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình

Để tìm hiểu về thực trạng, mức độ sử dụng các hình thức GDKNS cho HS tiểu học, chúng tôi đã tiến hành khảo sát ở Trường Tiểu học Tân Thành và Trường Tiểu học Ninh Tiến. Kết quả thu được như sau:

Bảng 1: Mức độ sử dụng các hình thức GDKNS cho HS tiểu học

STT	Hình thức	Mức độ thực hiện								Điểm TB	Thứ bậc
		Rất thường xuyên		Thường xuyên		Thỉnh thoảng		Không bao giờ			
		SL	Tỷ lệ (%)	SL	Tỷ lệ (%)	SL	Tỷ lệ (%)	SL	Tỷ lệ (%)		
1	Tổ chức hội thi/cuộc thi	13	27.1	17	35.4	18	37.5	0	0.0	2.9	6
2	Thành lập các câu lạc bộ	11	22.9	19	39.6	15	31.3	3	6.3	2.79	7
3	Tổ chức chào cờ đầu tuần	22	45.8	24	50.0	2	4.2	0	0.0	3.42	3
4	Tổ chức sinh hoạt lớp	28	58.3	20	41.7	0	0.0	0	0.0	3.58	1
5	Tổ chức GDKNS theo các chuyên đề có qui mô toàn trường	21	43.8	21	43.8	6	12.4	0	0.0	3.31	4
6	Tổ chức các tiết học độc lập GDKNS cho HS	28	58.3	20	41.7	0	0.0	0	0.0	3.58	1
7	GDKNS tích hợp trong các môn học	26	54.1	21	43.8	1	2.1	0	0.0	3.52	2
8	Tổ chức các hoạt động tập thể (trò chơi, hội chợ,...)	16	33.3	23	47.9	9	18.8	0	0.0	3.15	5
9	Tổ chức các hoạt động trải nghiệm (tham quan, dã ngoại...)	2	4.2	10	20.8	36	75.0	0	0.0	2.29	8
Điểm trung bình chung										3.17	

(Ghi chú: Rất thường xuyên: 4 điểm; Thường xuyên: 3 điểm, Thỉnh thoảng 2 điểm; Không bao giờ: 1 điểm)

Từ kết quả thu được, có thể thấy các hình thức GDKNS cho HS tiểu học rất đa dạng, các hình thức này nhìn chung được thực hiện thường xuyên với mức điểm trung bình (ĐTB) là 3.17. Hình thức GDKNS cho HS tiểu học được sử dụng thường xuyên nhất là tổ chức sinh hoạt lớp (ĐTB = 3.58, xếp thứ 1). Trong chương trình giáo dục tiểu học, tiết sinh hoạt lớp là một hoạt động giáo dục bắt buộc, là hình thức hoạt động tập thể. Tiết sinh hoạt lớp được đặt dưới sự quản lý, giám sát của GV chủ nhiệm. Tiết sinh hoạt lớp được xác định rõ trong thời khóa biểu vào chiều thứ Sáu hàng tuần ở tất cả các lớp ở Trường Tiểu học Tân Thành và Trường Tiểu học Ninh Tiến. Tiết sinh hoạt lớp không chỉ đánh giá các công việc, các hoạt động của lớp đã và đang diễn ra mà còn tổ chức các hoạt động giáo dục HS. Do vậy, đây là hình thức được GV hai trường lựa chọn nhiều nhất để GDKNS cho HS. 100% tỷ lệ GV trả lời ở mức rất thường xuyên và thường xuyên thực hiện lồng ghép GDKNS thông qua hình thức sinh hoạt lớp.

Cũng xếp thứ bậc đầu tiên trên thang đo là hình thức: Tổ chức các tiết học độc lập GDKNS cho HS với ĐTB = 3.58, xếp thứ 1. Khi nghiên cứu kế hoạch tổ chức hoạt động GDKNS và hoạt động giáo dục ngoài giờ chính khóa theo năm học của Trường Tiểu học Ninh Tiến và Trường Tiểu học Tân Thành, chúng tôi thấy: Chương trình GDKNS cho HS ở cả hai trường được thực hiện là chương trình GDKNS Poki (Phần mềm GDKNS Poki của công ty cổ phần giáo dục và đào tạo POKI Tân Á Châu). GV sẽ dạy theo phần mềm giáo án điện tử từ lớp 1 đến lớp 5. Mỗi lớp có 70 bài chia thành 35 tuần, mỗi tuần sẽ dạy 2 buổi (mỗi buổi là 1.5 tiết) cho tất cả các khối/lớp, có chương trình và các bài học cụ thể từ lớp 1 đến lớp 5 và được quy định rõ trong thời khóa biểu. Vì vậy, đây cũng là hình thức được tiến hành rất thường xuyên. Theo ý kiến của cô giáo P.T.N, Trường Tiểu học Tân Thành: “Để thực hiện được chương trình GDKNS Poki thì công ty Poki sẽ tổ chức tập huấn, dạy thử cho GV, sau đó họ sẽ cung cấp tài khoản trực tuyến để hàng tuần để GV có thể mở bài online để dạy KNS cho các em HS”. Tuy nhiên khi phỏng vấn sâu GV, chúng tôi nhận thấy những mong muốn của GV trong việc dạy KNS cho HS, đó là: Mong muốn Bộ Giáo dục và Đào tạo có chương trình GDKNS cho HS tiểu học mang tính chính thống, hệ thống, bài bản, ổn định làm cơ sở cho GV tiểu học dạy KNS.

Ý kiến của cô giáo P.T.T.N (Trường Tiểu học Tân Thành) cho rằng: “Mặc dù chủ trương của Đảng từ Nghị quyết 29 là đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, chú trọng đến GDKNS cho HS. Tuy nhiên, cho đến nay, Bộ Giáo dục và Đào tạo vẫn chưa có chương trình GDKNS cho HS tiểu học mang tính chính thống, hệ thống, bài bản, ổn định làm cơ sở cho GV dạy KNS. Vì vậy, hiện nay các trường tiểu học nói chung đang dạy theo các chương trình GDKNS khác nhau, phải mua bản quyền giáo án điện tử của các công ty

Poki hoặc Bigben hoặc Suzuki,...Các chương trình GDKNS của các trường có thể thay đổi theo từng năm học, điều này có thể gây ra khó khăn cho GV khi phải thích nghi để thực hiện một chương trình mới, GV tiểu học chưa có chương trình dạy KNS ổn định của Bộ, điều này có thể ảnh hưởng đến hiệu quả GDKNS cho các em HS tiểu học”.

- Đứng thứ hai là hình thức GDKNS tích hợp trong các môn học cũng được sử dụng rất thường xuyên với ĐTB = 3.52. Qua kết quả khảo sát ở câu hỏi mở, GV hai trường đều cho rằng: GDKNS được tích hợp ở tất cả các môn học, thông qua môn Đạo đức, Tiếng Việt, Toán, Hoạt động trải nghiệm, Ngoại ngữ, Lịch sử và Địa lí, Công nghệ, Khoa học, Tự nhiên và xã hội, Âm nhạc, Mỹ Thuật. Trong đó, GDKNS được tích hợp nhiều nhất thông qua môn Đạo đức, Tiếng Việt và Hoạt động trải nghiệm. Việc tích hợp GDKNS thông qua các môn học khác nhau giúp HS phát triển nhận thức, tình cảm, hình thành kỹ năng tự học, kỹ năng quản lý thời gian, kỹ năng tự phục vụ trong học tập và sinh hoạt hàng ngày,... Có tới 97.9% tỷ lệ GV trả lời thực hiện ở mức rất thường xuyên và thường xuyên hình thức này.

Đứng thứ 3 trên thang đo là hình thức GDKNS thông qua hoạt động chào cờ đầu tuần với ĐTB = 3.42. Cũng như giờ sinh hoạt lớp, chào cờ đầu tuần cũng là một hoạt động được quy định trong thời khóa biểu, dưới dạng sinh hoạt tập thể toàn trường. Ý kiến của cô giáo N.T.T.H, Trường Tiểu học Tân Thành cho rằng: *“Tiết chào cờ đầu tuần là một hình thức sinh hoạt tập thể chung theo quy mô toàn trường được quy định trong thời khóa biểu vào sáng thứ Hai hàng tuần. Thông qua tiết chào cờ cũng hướng tới tổ chức lồng ghép giáo dục các KNS cho HS theo các chủ điểm khác nhau. Ví dụ: tiết chào cờ vào tuần đầu của tháng Năm thì lồng ghép hoạt động giáo dục kỉ niệm sinh nhật Bác Hồ để giáo dục lòng biết ơn đối với Bác. Tiết chào cờ vào tuần thứ Hai của tháng Năm thì thường lồng ghép hoạt động giáo dục “Cam kết mùa hè ý nghĩa và an toàn” để hình thành cho các em kỹ năng tự bảo vệ bản thân trước khi các em HS bước vào kì nghỉ hè hàng năm”.*

Một hình thức nữa cũng được thực hiện thường xuyên ở trường tiểu học hiện nay là: Tổ chức GDKNS theo các chuyên đề có quy mô toàn trường với ĐTB = 3.31, xếp thứ 4. Để thực hiện được hình thức này đòi hỏi nhà trường phải phối hợp với một đơn vị chuyên môn, mời chuyên gia đến giáo dục, phổ biến, hướng dẫn cho các em HS và GV toàn trường. Với hình thức này, những nội dung tập huấn có tính thường xuyên là: An toàn giao thông - thường giáo dục cho các em vào dịp đầu năm học; phòng chống đuối nước thường được nhà trường tổ chức giáo dục trước kì nghỉ hè. Ngoài ra, còn các buổi giáo dục phòng cháy chữa cháy, giáo dục lòng biết ơn của con cái đối với cha mẹ, ông bà,... cũng được các nhà trường mời chuyên gia về để giáo dục cho các em.

Xếp ở các thang bậc cuối cùng trên thang đo là một số hình thức như: Tổ chức các hoạt động tập thể (trò chơi, hội chợ,...), tổ chức hội thi/cuộc thi, thành lập các câu lạc bộ. Đây là các hình thức ít được thực hiện thường xuyên hơn ở các trường tiểu học hiện nay. Cụ thể như sau:

Hình thức: Tổ chức các hoạt động tập thể (trò chơi, hội chợ,...) với ĐTB = 3.15, xếp thứ 5. Trò chơi hay hình thức hội chợ là các hình thức tổ chức GDKNS cho HS nhân dịp ngày lễ, ngày hội lớn của trường.

Hình thức tổ chức hội thi/cuộc thi cũng ít được thực hiện thường xuyên, với ĐTB = 2.9, xếp thứ 6. Khi nghiên cứu kế hoạch GDKNS cho HS ở hai trường, chúng tôi thấy rằng, hàng năm nhà trường sẽ tổ chức các hoạt động này, thường là vào dịp chào mừng Ngày Nhà giáo Việt Nam 20.11 hoặc trong dịp tổ chức cho các em trải nghiệm, tìm hiểu về ngày Tết Nguyên đán. Các trường có thể tổ chức thi văn nghệ giữa các lớp, tổ chức thi các trò chơi như: kéo co, chuyển bóng, thi nhảy bao bố,... Việc tổ chức hội thi/cuộc thi nhân dịp các ngày lễ lớn trong năm nhằm tạo ra không khí thi đua, sôi nổi, đồng thời cũng là dịp để rèn luyện kỹ năng giao tiếp, kỹ năng hợp tác với bạn bè, rèn luyện cho các em sự mạnh dạn, tự tin, mang lại niềm vui, niềm hạnh phúc cho các em.

Theo ý kiến của cô giáo P.V.A (tổng phụ trách Đội Trường Tiểu học Ninh Tiến) cho rằng: *“Hình thức tổ chức hội thi/cuộc thi là hoạt động tập thể của toàn trường, thường gắn liền với các ngày lễ lớn trong năm nên cần có kế hoạch, kinh phí và điều kiện cơ sở vật chất thì mới thực hiện được. Để thực hiện được hình thức này, cũng cần có nhiều thời gian để rèn luyện cho các em nên đây là hình thức được thực hiện từ một đến hai lần trong một năm học theo kế hoạch hàng năm của nhà trường. Ở Trường Tiểu học Ninh Tiến, hàng*

năm vào dịp chào mừng ngày 20.11 thường tổ chức các cuộc thi thông, qua đó nhằm GDKNS cho HS. Ví dụ: nhân ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11, nhà trường tổ chức mít tinh, tổ chức các hoạt động tập thể, trò chơi tập thể thi đấu giữa các lớp (như trò chơi chuyển bóng bằng thìa, trò chơi nhả bao bố, cuộc thi ảnh trên page Trường Tiểu học Ninh Tiến,...). Thông qua các cuộc thi đã tạo ra một không khí vui tươi, sôi nổi trong toàn trường nhằm giáo dục tinh thần hợp tác, đoàn kết, giúp cho việc học tập và rèn luyện của các em có hiệu quả hơn”.

Ở hình thức thành lập các câu lạc bộ cũng ít được thực hiện thường xuyên, với ĐTB = 2.79, xếp thứ 7. Các trường tiểu học ở phường Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình hiện nay cũng có các câu lạc bộ cờ vua, cầu lông,... song số lượng HS tiểu học tham gia còn ít, bởi việc học ở các câu lạc bộ này HS vẫn phải đóng góp kinh phí, do vậy chỉ có những HS gia đình có đủ điều kiện kinh tế và thời gian thì mới tham gia được các câu lạc bộ này.

Xếp ở bậc cuối cùng trên thang đo là hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm tham quan, dã ngoại với ĐTB = 2.29. Đây là hình thức GDKNS cho HS thông qua trải nghiệm và tổ chức các hoạt động tập thể. Tuy nhiên hình thức này ít được thực hiện. Có 75% GV trả lời cho rằng hình thức trên được thực hiện ở mức độ thỉnh thoảng. Để tổ chức được hoạt động này đòi hỏi cần phải có nguồn kinh phí, điều kiện về thời gian để tổ chức, năng lực tổ chức của đội ngũ cán bộ quản lý, GV, đơn vị phối hợp tổ chức hoạt động tham quan, dã ngoại cho các em, sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường,... Vì vậy, hình thức này được thực hiện ít nhất.

Khi trao đổi với cán bộ quản lý, GV, chúng tôi thấy có một số gia đình điều kiện còn khó khăn nên chưa cho con tham gia được các hoạt động này: “Việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm tham quan, dã ngoại cần xây dựng kế hoạch cụ thể, chi tiết và cũng cần có nhiều thời gian mới tổ chức được. Để thực hiện được hình thức này cần có sự đóng góp kinh phí của cha mẹ HS, do đó có những gia đình điều kiện còn khó khăn nên chưa thể cho con tham gia các buổi tham quan, trải nghiệm được” (Ý kiến của cô giáo P.T.T.N, Trường Tiểu học Tân Thành).

Khi phân tích kết quả thể hiện mức độ sử dụng các hình thức GDKNS của Trường Tiểu học Ninh Tiến và Trường Tiểu học Tân Thành, chúng tôi thu được kết quả cụ thể như sau:

Bảng 2: Mức độ sử dụng các hình thức GDKNS cho HS tiểu học ở Trường Tiểu học Ninh Tiến và Trường Tiểu học Tân Thành

STT	Hình thức GDKNS	Mức độ thực hiện			
		Trường Tiểu học Tân Thành		Trường Tiểu học Ninh Tiến	
		Điểm TB	Thứ bậc	Điểm TB	Thứ bậc
1	Tổ chức hội thi/cuộc thi	2.68	5	3.13	6
2	Thành lập các câu lạc bộ	2.60	6	3.00	7
3	Tổ chức chào cờ đầu tuần	3.32	2	3.52	3
4	Tổ chức sinh hoạt lớp	3.48	1	3.7	1
5	Tổ chức GDKNS theo các chuyên đề có qui mô toàn trường	3.24	3	3.39	4
6	Tổ chức các tiết học độc lập GDKNS cho HS	3.48	1	3.7	1
7	GDKNS tích hợp trong các môn học	3.48	1	3.57	2
8	Tổ chức các hoạt động tập thể (trò chơi, hội chợ,...)	2.96	4	3.35	5
9	Tổ chức tham quan, dã ngoại	2.68	5	2.87	8
Điểm trung bình chung		3.10		3.35	

Có sự khác nhau về mức độ sử dụng các hình thức GDKNS cho HS tiểu học ở 2 trường trong nghiên cứu này. Với ĐTB của Trường Tiểu học Tân Thành là 3.10, Trường Tiểu học Ninh Tiến là 3.35 có nghĩa là: Ở trường Tiểu học Ninh Tiến, việc thực hiện các hình thức GDKNS cho HS được thực hiện ở mức thường xuyên cao hơn một chút so với Trường Tiểu học Tân Thành. Tuy nhiên, sự khác biệt này là không có ý

nghĩa về mặt thống kê, bởi kết quả xử lý dữ liệu thống kê thu được cho thấy: với mức ý nghĩa p của phép T-Test là 0.346 (> 0.05), nghĩa là không có sự khác biệt có ý nghĩa về mặt thống kê về mức độ thực hiện các hình thức GDKNS cho HS giữa Trường Tiểu học Tân Thành và Trường Tiểu học Ninh Tiến.

Ở cả hai trường, các hình thức được thực hiện thường xuyên hơn đó là: Tổ chức sinh hoạt lớp, tổ chức các tiết học độc lập GDKNS, GDKNS tích hợp trong các môn học, tổ chức chào cờ đầu tuần, tổ chức GDKNS theo các chuyên đề có qui mô toàn trường. Các hình thức được thực hiện ở mức độ thường xuyên thấp hơn đó là: tổ chức hội thi/cuộc thi, thành lập các câu lạc bộ, tổ chức hoạt động trải nghiệm tham quan, dã ngoại. Khi phân tích, đánh giá, chúng tôi thấy rằng: những hình thức GDKNS được thực hiện thường xuyên hiện nay phần nào vẫn có tính chất thiên về lí thuyết nhiều hơn còn các hoạt động thiên về thực hành, trải nghiệm do điều kiện về thời gian hoặc kinh phí,...thì lại được ít thực hiện thường xuyên hơn.

Như vậy, qua tìm hiểu về thực trạng hình thức, mức độ thực hiện các hình thức GDKNS cho thấy nhìn chung, hình thức GDKNS cho HS tiểu học được tiến hành hiện nay là khá đa dạng, phong phú. Không có sự khác biệt có ý nghĩa về mặt thống kê về mức độ thực hiện các hình thức này giữa Trường Tiểu học Tân Thành và Trường Tiểu học Ninh Tiến trong nghiên cứu của chúng tôi [7].

2.3.2. Mức độ lồng ghép giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học qua các chủ điểm

Chúng tôi tiếp tục tìm hiểu thực trạng mức độ lồng ghép GDKNS cho HS thông qua các chủ điểm. Kết quả thu được như sau:

Bảng 3: Mức độ lồng ghép GDKNS cho HS tiểu học thông qua các chủ điểm

STT	Hình thức	Mức độ thực hiện								Điểm trung bình	Thứ bậc
		Rất thường xuyên		Thường xuyên		Thỉnh thoảng		Không bao giờ			
		Số lượng	Tỷ lệ (%)	Số lượng	Tỷ lệ (%)	Số lượng	Tỷ lệ (%)	Số lượng	Tỷ lệ (%)		
1	Mái trường thân yêu	23	47.9	22	45.8	3	6.3	0	0.0	3.42	5
2	Vòng tay bạn bè	24	50.0	22	45.8	2	4.2	0	0.0	3.46	3
3	Kính yêu thầy giáo, cô giáo	26	54.2	19	39.6	3	6.3	0	0.0	3.48	2
4	Uống nước nhớ nguồn	23	47.9	21	43.8	4	8.3	0	0.0	3.4	6
5	Giữ gìn truyền thống văn hóa dân tộc	22	45.8	23	47.9	3	6.3	0	0.0	3.4	6
6	Yêu đất nước Việt Nam	23	47.9	21	43.8	4	8.3	0	0.0	3.4	6
7	Yêu quý mẹ và cô giáo	27	56.3	18	37.5	3	6.3	0	0.0	3.5	1
8	Hòa bình và hữu nghị	19	39.6	24	50.0	5	10.4	0	0.0	3.29	7
9	Bác Hồ kính yêu	24	50.0	21	43.8	3	6.3	0	0.0	3.44	4
Điểm trung bình chung										3.41	

(Ghi chú: Rất thường xuyên: 4 điểm; Thường xuyên: 3 điểm, Thỉnh thoảng 2 điểm; Không bao giờ: 1 điểm)

Từ kết quả thu được cho biết, với điểm TBC 3.41, độ lệch chuẩn (SD) = 0.58 có thể thấy việc lồng ghép GDKNS cho HS tiểu học qua các chủ điểm được thực hiện ở mức rất thường xuyên, không có chủ điểm nào là không thực hiện trong năm học.

Khi nghiên cứu kế hoạch GDKNS ở hai trường, phỏng vấn cán bộ quản lí, GV tiểu học, chúng tôi thấy ở tất cả các chủ điểm trong năm học GV đều xây dựng kế hoạch GDKNS cho HS và được thực hiện theo từng tháng trên qui mô toàn trường hay từng khối/lớp. Có những chủ điểm mức độ lồng ghép GDKNS nhiều hơn, thường xuyên hơn như: Yêu quý mẹ và cô giáo (ĐTB = 3.5); Kính yêu thầy giáo, cô giáo (ĐTB = 3.48); Vòng tay bạn bè (ĐTB = 3.46)..., nhưng cũng có những chủ điểm mức độ lồng ghép ít hơn như: Hòa bình và hữu nghị (ĐTB = 3.29).

Theo ý kiến của cô giáo N.T.X (Trường Tiểu học Ninh Tiến) thì: "Giáo dục KNS cho HS qua các chủ điểm

sẽ giúp các em có lòng biết ơn thầy cô, lễ phép với người lớn, giúp đỡ và yêu quý bạn bè, thương người như thể thương thân, chia sẻ giúp đỡ cộng đồng và những bạn có hoàn cảnh khó khăn, uống nước nhớ nguồn, biết cách thể hiện tình yêu quê hương đất nước,...từ đó giúp các em trưởng thành hơn”.

Khi nghiên cứu các chủ điểm của Trường Tiểu học Ninh Tiến và Trường Tiểu học Tân Thành năm học 2023-2024, chúng tôi thấy từng tháng các chủ điểm được thực hiện như sau:

Tháng 9/2023, với chủ điểm “Mái trường thân yêu”, cả hai trường đều xây dựng kế hoạch trường học an toàn, phòng chống bạo lực học đường, xây dựng các phương án bảo đảm an ninh trật tự.

Tháng 10/2023, cả hai trường đều tổ chức chuyên đề với quy mô toàn trường về an toàn giao thông, phối hợp với phòng cảnh sát giao thông ở địa phương để dạy các em kỹ năng an toàn giao thông.

Tháng 11/2023, với chủ điểm “Kính yêu thầy giáo, cô giáo”, Trường Tiểu học Ninh Tiến đã tổ chức hoạt động chào mừng ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11, tổ chức các hoạt động tập thể, trò chơi tập thể thi đấu giữa các lớp để giáo dục tinh thần hợp tác, đoàn kết, GDKNS cho các em. Ở Trường Tiểu học Tân Thành tổ chức các cuộc thi liên hoan văn nghệ và thi các trò chơi tập thể giữa các lớp.

Tháng 12/2023: Với chủ điểm “Uống nước nhớ nguồn”, Trường Tiểu học Ninh Tiến thực hiện hoạt động cho HS làm lễ báo công các anh hùng liệt sĩ tại đài tưởng niệm ở thôn Cổ Loan, phường Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình. Kết hợp cùng câu lạc bộ cựu chiến binh Ninh Tiến tổ chức giao lưu văn nghệ và chơi một số trò chơi dân gian.

Tháng 01/2024: Cả hai trường đều thực hiện chương trình “Xuân yêu thương - Tết sẻ chia” nhằm kêu gọi cán bộ, GV, nhân viên, HS trong nhà trường ủng hộ HS có hoàn cảnh khó khăn. Thông qua hoạt động này giáo dục cho HS sự yêu thương, sẻ chia, tinh thần “lá lành đùm lá rách”.

Tháng 02/2024: Trường Tiểu học Ninh Tiến tổ chức hoạt động trồng cây nhằm hưởng ứng lời kêu gọi của Bác Hồ “Mùa xuân là Tết trồng cây, làm cho đất nước càng ngày càng xuân”, rèn luyện và nâng cao ý thức của HS trong nhà trường về công tác bảo vệ môi trường, giữ gìn cảnh quan thiên nhiên. Nhà trường tiến hành cho HS khối lớp 4, khối lớp 5 trồng bổ sung cây tại khu vực các bồn cây trong sân trường.

Tháng 03/2024, với chủ điểm “Yêu quý mẹ và cô giáo”, cả hai trường đều tổ chức hoạt động kỷ niệm Ngày Quốc tế Phụ nữ 8/3, mời chuyên gia GDKNS nói chuyện với HS toàn trường với chủ đề “Lòng biết ơn” nhằm giáo dục cho các em sự biết ơn với cha mẹ, thầy cô, nuôi dưỡng tâm hồn các em trong quá trình trưởng thành.

Tháng 4/2024, Trường Tiểu học Ninh Tiến chào mừng chiến thắng 30/4/1975, kỉ niệm chiến thắng Điện Biên Phủ đã tổ chức sinh hoạt chủ điểm: “Chiến thắng Điện Biên Phủ - sức mạnh Việt Nam, tầm vóc thời đại”. Liên đội tổ chức cho đội viên, HS tìm hiểu các tác phẩm lịch sử đất nước ta, tìm hiểu 5 điều Bác Hồ dạy. Thông qua các đoạn phim ngắn, phim hoạt hình trong các giờ tự học và đọc sách tại thư viện thân thiện, tìm hiểu về các anh hùng liệt sĩ, tổ chức các hoạt động đền ơn đáp nghĩa.

Tháng 5/2024, với chủ điểm “Bác Hồ kính yêu”, Trường Tiểu học Ninh Tiến tiếp tục đẩy mạnh việc thực hiện phong trào “Thiếu nhi Ninh Bình thi đua làm theo Năm điều Bác Hồ dạy”.

Để chuẩn bị cho HS toàn trường bước vào những ngày hè an toàn, vui khỏe, cả 2 trường đều tổ chức buổi giáo dục kỹ năng phòng chống đuối nước cho HS, đồng thời cũng tuyên truyền nâng cao nhận thức về trách nhiệm cho cán bộ quản lý, GV, phụ huynh về phòng chống đuối nước. Phối hợp với các trung tâm dạy bơi của thành phố để tổ chức các khóa dạy bơi, các kỹ năng cứu hộ, kỹ năng phòng tránh đuối nước cho HS. Như vậy, GDKNS cho HS tiểu học còn được lồng ghép thông qua các chủ điểm giáo dục diễn ra theo từng tháng trong cả năm học. Việc GDKNS dưới hình thức này sẽ giúp GV xác định rõ ràng trọng tâm nội dung giáo dục qua từng chủ điểm, là cơ hội gắn HS tiểu học với các sự kiện trong đời sống thực tiễn của xã hội, của đất nước [7].

3. Kết luận

Như vậy, kết quả nghiên cứu thực trạng các hình thức GDKNS cho HS ở một số trường tiểu học tại phường Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình cho thấy, hiện nay các hình thức GDKNS cho HS được tiến hành đa dạng,

phong phú. Những hình thức được sử dụng thường xuyên nhất là: Tổ chức sinh hoạt lớp, tổ chức các tiết học độc lập GDKNS cho HS, GDKNS tích hợp trong các môn học, tổ chức chào cờ đầu tuần, GDKNS theo các chuyên đề, lồng ghép GDKNS thông qua các chủ điểm giáo dục diễn ra theo từng tháng. Một số hình thức giáo dục được thực hiện ít thường xuyên hơn như: tổ chức hội thi/cuộc thi, thành lập các câu lạc bộ, tổ chức hoạt động trải nghiệm tham quan, dã ngoại. Điều này chứng tỏ GV ở một số trường tiểu học phường Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình đã thấy được tầm quan trọng của việc GDKNS cho HS và đã thực hiện dưới nhiều hình thức. Tuy nhiên, những hình thức GDKNS được thực hiện thường xuyên hiện nay vẫn có tính chất thiên về lí thuyết nhiều hơn, còn các hoạt động thiên về thực hành, trải nghiệm lại ít được thực hiện thường xuyên mà GDKNS lại cần nhiều hoạt động thực hành, trải nghiệm. Điều này đòi hỏi GV tiểu học sẽ phải thiết kế đưa vào các nội dung thực hành nhiều hơn khi tiến hành các hình thức GDKNS cho các em, tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường với phụ huynh HS để có thể thực hiện các hoạt động tập thể, thực hành, trải nghiệm nhằm tăng hiệu quả của hoạt động này.

Trên cơ sở kết quả nghiên cứu của đề tài, chúng tôi cũng đưa ra đề xuất đối với Bộ Giáo dục và Đào tạo là: Bộ Giáo dục và Đào tạo cần xây dựng một chương trình GDKNS cho HS tiểu học mang tính chính thống, bài bản, có hệ thống, ổn định để làm cơ sở đào tạo, tập huấn cho GV, giúp GV tiểu học có một chương trình GDKNS chính thống làm cơ sở dạy - học KNS ở các trường tiểu học hiện nay, hướng đến mục tiêu phát triển toàn diện nhân cách HS, giúp các em có thể thích ứng một cách tích cực trong xã hội hiện đại.

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT, ngày 26/12/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông*.
- [3] Nguyễn Thanh Bình (2011). *Giáo trình Chuyên đề giáo dục kỹ năng sống*. NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [4] Hoàng Hòa Bình, Lê Minh Châu, Bùi Phương Nga, Trần Hiền Lương, Phan Thanh Hà (2015). *Giáo dục kỹ năng sống trong các môn học ở tiểu học - Lớp 5* (Tài liệu dành cho giáo viên). NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.
- [5] Phạm Thị Lụa (chủ biên), Hoàng Thị Quỳnh Lan, Nguyễn Thị Thanh, Lê Thị Thủy (2019). *Giáo trình Giáo dục kỹ năng sống*. NXB Đại học Kinh tế Quốc dân, Hà Nội.
- [6] Nguyễn Thị Thịnh (chủ biên), Nguyễn Đức Tuân, Phạm Thị Trúc, Nguyễn Thị Hải Thanh (2022). *Giáo dục kỹ năng sống cho học sinh tiểu học* (sách chuyên khảo). NXB Thế giới, Hà Nội.
- [7] Nguyễn Thị Thịnh (chủ nhiệm, 2024), *Thực trạng giáo dục kỹ năng sống cho học sinh ở một số trường tiểu học trên địa bàn thành phố Ninh Bình, tỉnh Ninh Bình*". Đề tài nghiên cứu khoa học cấp cơ sở, Trường Đại học Hoa Lư.